

[Damgaard Nielsen]

Men man kan så spørge: hvad kan vi gøre for at gøre disse forhold bedre i Tyrkiet, end de er i øjeblikket? Der tror jeg, at sådan en ting som turismen fra Vesteuropa til Tyrkiet vil få en afgørende rolle, og jeg tror også, at der i løbet af ganske få år vil opstå sådanne forhold, at Tyrkiet vil blive trukket nærmere til Europa. Der er også handelssamkvem, og vi ved jo også, at der samarbejdes i NATO.

Men jeg er heller ikke i tvivl om, at der foregår ting dernede, som vi vil mene er helt uhyrlige, især ude i trekantområdet, hvor kurderne har ført deres kampe i masser af år.

Men det er jo ikke alene i Tyrkiet, at der foregår krænkelse af menneskerettigheder. Kommer vi over i det område, så har vi det palæstinensiske problem; det er heller aldrig blevet løst, og vi må så håbe, at det er nogle ting, som kommer.

Jeg vil dog godt understrege, at Fremskridtspartiet i hvert fald ikke kan acceptere hverken terror eller mishandlinger, hvis det er det, forslagsstillerne har tænkt, da de nævnte Fremskridtspartiet i forslaget.

Albrechtsen (VS):

Som allieret med Tyrkiet i NATO-alliancen, hvis officielle formål er at forsvare demokratiet, har Danmark et særligt ansvar for, at der ikke er demokrati i Tyrkiet.

Man kan måske sige, at der er forskelle. Der er forskel mellem den almindelige, gammeldags fascisme, som man kendte den f.eks. fra Hitler-Tyskland, og så det nuværende styre i Tyrkiet, men ser man på Francostyret i Spanien og så de nuværende forhold i Tyrkiet, er der i virkeligheden både reelt og forfatningsmæssigt meget få forskelle mellem Franco-regimet i Spanien og så det, man har i Tyrkiet nu. F.eks. havde man også under Franco-systemet i Spanien et paraderparlament, som hed Cortes. Der var imidlertid ingen tvivl om, hvor magten lå. Man havde også det, som er karakteristisk for fascismen, nemlig forbud mod arbejderpartier og i ganske særlig grad forbud mod socialistiske partier.

Det har man også i Tyrkiet såvel i praksis som i selve forfatningen. Man har også en generalissimo ved navn Evren, som uden om enhver parlamentarisk kontrol kan iværksætte undtagelsestilstand, hvor han finder det for godt, som i realiteten kan henrette hvem

han vil, uden om Parlamentet, og som kan indsætte hæren med ubegrænsede beføjelser overalt, hvor han skønner det påkrævet for sine interesser.

Noget sådant kan man ikke tale om er et demokrati, end ikke noget, som er på vej til demokrati. Jeg vil godt bede den oplyse, som er i stand til det, hvad det er i den tyrkiske forfatning, der er undervejs til at blive ændret i retning af demokrati. Er der mulighed for, at Bülent Ecevit på noget tidspunkt kan genoptage sin politiske virksomhed, danne et socialdemokratisk parti, opstille til valgene? Nej, det er der ingen mulighed for; det bliver ikke en realitet i det halvfascistiske Tyrkiet, for man vil ikke have arbejderpartier, end ikke socialdemokratiske arbejderpartier og da i særdeleshed ikke f.eks. venstresocialistiske partier.

Jeg hørte i Nyhedsmagasinet i går aftes, at 2.000-3.000 mennesker her for nylig havde forsøgt at danne et venstresocialistisk parti; de havde endog proklameret, at de ville overholde forfatningen. Det er de nødt til at gøre, selv om den er, som den er, for overhovedet at kunne være der. Men dette parti kunne ikke få lov til at blive dannet. Tværtimod blev stifterne arresteret og kan nu vente mange års fængsel, fordi de har formastet sig til at ville oprette et lovligt politisk parti.

Så synes jeg, at man skal holde op med at snakke om demokrati. Jeg håber ikke, at der er nogen i denne sal, der kan beskrive sådanne tilstande som demokrati eller som væren-de på vej til demokrati.

Jeg håber heller ikke, at der er nogen, som vil påstå, at man i et demokrati kan forbyde fagforeninger at arbejde for arbejderklassens interesser. Men i Tyrkiet er det forbudt for fagforeningerne at arbejde for arbejderklassens interesser, og da nogle fagforeningsfolk alligevel gjorde det, blev de i december 1986 idømt langvarige fængselsstraffe, 264 mennesker en bloc. Er der noget, hr. udenrigsminister, der tyder på, at fagforeninger fremover i Tyrkiet vil få lov til at arbejde for arbejderens interesser? Det er der intet der tyder på, tværtimod. Massearrestationer, fængslinger, domme og henrettelser fortsætter i stor skala på disse områder.

Man kan også se det fra den anden side. Der er nogle, der har nævnt, at der trods alt bliver gjort en indsats; der er endog politifolk, der er blevet dømt for at have udøvet